

Bernard Drzyzga (1911–1994)

Bernard Drzyzga urodził się 28 lipca 1911 roku, tuż po śmierci ojca, też Bernarda, w Starych Reptach, przedmieściu Tarnowskich Gór. Jego matką była Teresa z domu Król. Po ukończeniu szkoły ludowej i gimnazjum w Tarnowskich Górach, w 1931 roku zdał maturę. Do wojska wstąpił w 1932 roku. Odbił kurs przygotowawczy w Batalionie Szkolnym Szkoły Podchorążych w Różanie, po nim ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej. Promowany w 1934 r. na podporucznika, przeniesiony do 75 Pułku Piechoty w Chorzowie jako dowódca plutonu. Od 1938 r., już jako porucznik, dowodził plutonem przeciwpancernym.

Kampanię Wrześniową rozpoczął w nocy z 31 sierpnia na 1 września 1939 r. na Śląsku. W dniach 3 i 4 walczył pod Alwernią koło Krakowa, zaś w okresie 19-20 września w okolicach Tomaszowa Lubelskiego, aż do kapitulacji grup armijnych Lublin oraz Kraków, w dniu 21 września. Umiejętnie dowodząc kompanią przeciwpancerną był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany.

Jeniecki rozdział życia rozpoczął 22 września 1939 roku. Wpierw, w październiku dostał się do Oflagu XI B Braunschweig (Dolna Saksonia), następnie - 26 czerwca 1940 roku - wraz z 1600 kolegami został internowany w Oflagu II C Woldenberg. Od początku korzystał z możliwości uczestniczenia w kursach i zajęciach doszkalających z dziedzin zainteresowań: filozofii i inżynierii. Uczęszczał również na tajne wykłady z wojskowości.

„W Oflagu II C wprawdzie nikt nie nakłaniał jeńców do ucieczek, ale równocześnie ci z oficerów, którzy taką decyzję podjęli, mogli zawsze liczyć na pomoc kolegów i polskiej komendy obozu. (...) Płk. Misiąg swoje wsparcie dla pragnących uciekać wyrażał nie tylko w słowach. Z jego inicjatywy i przy aktywnym współudziale powstał w obozie pierwszy konspiracyjny oddział bojowy, którego głównym zadaniem było ułatwianie i organizowanie ucieczek. Oddział ten liczący 48 osób”(...) „Pierwsza ucieczka miała miejsce już 28 czerwca 1940 r.” Ten cytat z książki Jana Olesika oflag II C WOLDENBERG świadczy o atmosferze panującej w codzienności jenieckiej.

Stale aktywny, zdeterminowany aby odzyskać wolność, szukał, już w lipcu 1940, następnie w 1941 roku, możliwości – niestety, dwukrotnie nieudanie – sposobów wykradzenia się z obozu. Niezrażony, wraz z trzema kolegami dołączył 8 maja 1942 roku do grupy szeregowców wychodzących do pracy poza terenem oflagu. Uciekli. Dotarwszy po około 60 kilometrach w okolice Wronek wpadli w niemiecką obławę. Jeden z nich, raniony - por. Stanisław Bes (numer obozowy 236/XI. A) - bohatersko ściągnął na siebie uwagę Niemców i został schwytany. To pozwoliło trójce pozostałych uciec. On, dzięki pomocy kolejarzy, przez Poznań dojechał do Kutna, pieszo przekroczył granicę Generalnego Gubernatorstwa, po czym 20 maja, znowu koleją, dotarł do Warszawy. Tu, dzięki żonie swego przedwojennego dowódcy 75 pułku piechoty skontaktował się z żołnierzami AK i już 1 czerwca został zaprzysiężony. Przyjął pseudonim Jarosław. Nastąpił teraz okres intensywnego działania na polach: wojskowym i nauki. Ukończył kurs saperski, dopełnił (rozpoczętych w Oflagu II C) studiów na wydziale filozofii - tajne komplety na Uniwersytecie Warszawskim. W 1943 roku otrzymał tytuł magistra.

Równocześnie niezmordowanie działał na rzecz Oddziału Organizacyjnego Komendy Głównej Armii Krajowej w całym jego spektrum: łączności z obozami jenieckimi, tworzenia sieci punktów przerzutowych i kryjówek (Niemcy, Śląsk), opracowywania sposobów i zasad przekraczania granic.

Przeniesiony do powstałej w maju wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej Organizacji Specjalnych Akcji Bojowych OSA (niedługo później zmieniono nazwę na KOSA) został w grudniu 1942 r. dowódcą (pseudonim Bogusław) wydzielonego w niej oddziału „Zagra-Lin”, specjalizującego się w sabotażu i dywersji na terenach Niemiec oraz wcielonych do III Rzeszy ziemiach polskich. Osobiście kierował skutecznymi atakami bombowymi na dworcach Berlina oraz Wrocławia. Po dekonspiracji Osa-Kosa przestała istnieć. Dlatego zakończyło się także 5 czerwca 1943 r. działanie oddziału Zagra-Lin.

Został oficerem Kedywu w Okręgu Łódź. Z powodu nieporozumień z dowódcą przeniesiony w 1944 r. na stanowisko szefa kwatermistrzostwa Obwodu Tomaszów Mazowiecki AK. W styczniu 1945 r. awansowany do stopnia kapitana, w czerwcu tego roku dociera do Polskiej Misji Wojskowej przy sztabie generała Dwighta Eisenhowera, któremu składa osobiście raport o stosowanych przez stalinowskie służby specjalne represjach. Służbę kontynuuje w Dowództwie 2. Brygady, 3. Dywizji Strzelców Karpackich 2. Korpusu Polskiego. Po jego rozformowaniu zostaje odpowiedzialnym za Obóz Gosfield Camp w Polskim Korpusie Przysposobienia i Rozmieszczenia jako kwatermistrz i oficer zaopatrzeniowy. W dniu 19 lutego 1949 r. został zdemobilizowany.

Aktywnie, choć okresami bezrobotny, do emerytury (w czasie której zajął się pisaniem, jego najbardziej znana książka nosi tytuł Zagra-Lin) w 1970 r., pracował jako: nauczyciel języka niemieckiego, kartograf, przedsiębiorca, kierownik kreślarni oraz Polskiej Szkoły Sobotniej w Brighton. Organizował także naukę języka polskiego dla Angielek, żon Polaków.

Zmarł 20 kwietnia 1994 r. w mieście Shoreham-by-Sea. Tam też został pochowany.

*Opracował Michał Jakaczyński, zięć Jeńca Oflagu IIC, Zygmunta Sylwana Wójcika,
członek Stowarzyszenia Woldenberczyków
na podstawie:*

„Oflag II C Woldenberg – to brzmi jak tajemnica”. 2021. Pr. zbior. Red. W. Dembek. Wyd. II popr. i uzupeł., Stowarzyszenie Woldenberczyków, Dobiegniew.

Olesik Jan, 1988: *Oflag II C Woldenberg*. Wyd. MON, Warszawa.

Wikipedia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Bernard_Drzyzga. Odczyt z dnia 19.02.2023 r.

Wikipedia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczys%C5%82aw_Uniejewski. Odczyt z dnia 19.02.2023 r.

Wikipedia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Oddzia%C5%82_I_Organizacyjny. Odczyt z dnia 19.02.2023 r.

Wikipedia: https://pl.wikipedia.org/wiki/Organizacja_Specjalnych_Akcji_Bojowych. Odczyt z dn. 19.02.2023

Wikipedia: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Zagra-Lin>. Odczyt z dnia 19.02.2023 r.

Wikipedia: https://www.xn--meb.pisz.pl/Bernard_Drzyzga. Odczyt z dnia 19.02.2023 r.

Postscriptum autora

Poszukując materiałów do dokumentowania wojennych losów mojego teścia, Zygmunta Sylwana Wójcika (nr obozowy 591/XVIII B) natrafiłem na lapidarne wzmianki o nietuzinkowych postaciach oficerów, również przetrzymywanych w Oflagu II C Woldenberg. Uznałem, że te informacje o nich, zawarte w pracach na temat obozu, to za mało. Dlatego, korzystając z możliwości umieszczenia opracowań w zakładce „Notki biograficzne” strony internetowej Stowarzyszenia Woldenberczyków woldenberczycy.pl – napisałem kilka biogramów – wśród nich o Bernardzie Drzyzdzie.

MJ

19.02.2023 r. w Radomiu